

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžk/12/2020
Identifikačné číslo spisu: 1016201737
Dátum vydania rozhodnutia: 16.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Čanádyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1016201737.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Moniky Válašikovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, so sídlom Tulčák č. 310, IČO: 31 303 862, právne zastúpený: JUDr. Iveta Rajtáková, advokátka, so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Ľ. Štúra 1, Bratislava, IČO: 421 81 810, za účasti ďalších účastníkov konania: Lesy Slovenskej republiky, š. p., so sídlom Nám. SNP 8, Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 6421/2016-9.2 (13/2016-rozkl.) zo dňa 14.07.2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/185/2019-247 zo dňa 21. novembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/185/2019-247 zo dňa 21. novembra 2019 m e n í tak, že rozhodnutie Ministra životného prostredia Slovenskej republiky č. 6421/2016-9.2 (13/2016-rozkl.) zo dňa 14. júla 2016 ako aj rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, odbor štátnej správy ochrany prírody, č. 4795/2016-2.3 zo dňa 18. mája 2016 z r u š u j e.

Žalobca má proti žalovanému právo na úplnú náhradu trov prvostupňového a kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“, „správny súd“) rozsudkom č. k. 1S/185/2019-247 zo dňa 21. novembra 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušiť rozhodnutie Ministra životného prostredia Slovenskej republiky č. 6421/2016-9.2 (13/2016-rozkl.) zo dňa 14.07.2016 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Ministerstva životného prostredia SR, odboru štátnej správy ochrany prírody č. 4795/2016-2.3 zo dňa 18.05.2016 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) a vec vrátiť prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Zároveň krajský súd nepriznal žalovanému ani ďalšiemu účastníkovi právo na náhradu

trov konania.

2. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol rozklad žalobcu podaný proti rozhodnutiu, ktorým prvostupňový správny orgán podľa § 2 ods. 1 písm. c/ zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe, starostlivosti o životné prostredie a o znení a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 525/2003 Z.z.“) a podľa § 65 ods. 1 písm. h/ zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“, „ZOPK“, „zákon o ochrane prírody a krajiny“) na základe žiadosti spoločnosti Lesy Slovenskej republiky, š. p. zo dňa 06.04.2016 v súlade s § 40 ods. 2 a ods. 3 písm. b/, c/ zákona 543/2002 Z. z. a § 46 zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov povolil výnimku zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z. z., ktorou sa povolilo žiadateľovi usmrtiť - odstreliť troch jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri CHPO Poľana, držať ich a prepravovať.

3. Krajský súd poukázal v dôvodoch rozhodnutia na ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej ako „SSP“), § 32 ods. 1, ods. 2, § 33 ods. 2 správneho poriadku, § 35 ods. 1, § 40 ods. 2, ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. a konštatoval, že celoročná druhová ochrana medveďa hnedého ako chráneného živočicha európskeho významu je zabezpečená zákonom č. 543/2002 Z. z., ktorý ustanovuje v súvislosti s uvedeným živočíšnym druhom zakázané činnosti a zároveň aj podmienky, za ktorých možno povoliť výnimku z ochrany. Povolit' výnimku možno len za predpokladu, že neexistuje iná alternatíva a zároveň udelená výnimka neohrozí zachovanie populácie dotknutého druhu, pričom pre povolenie výnimky musí byť súčasne splnený niektorý z taxatívne vymedzených dôvodov uvedených v § 40 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z.

4. Naďalej platí, že populáciu medveďa hnedého v rámci celého Slovenska je potrebné udržiavať v takom počte a na takom areáli, aby nedochádzalo k jeho rozširovaniu do tej oblasti, kde nie je dostatok prirodzenej potravy, kde je však omnoho väčšia ponuka potravy z umelých zdrojov, ktorých preferenciou by sa zvyšovala hrozba vzniku závažných škôd na majetku i na bezpečnosti a zdraví obyvateľstva. Povolenie výnimky z dôvodu podľa § 40 ods. 3 písm. c/ zákona č. 543/2002 Z. z. je možné len vtedy, keď z konkrétnych okolností existujúcich v danom území, pre ktoré sa výnimka požaduje, možno vyvodiť ohrozenie záujmu na ochrane bezpečnosti a zdravia obyvateľov daného územia. Povolenie výnimky z uvedeného dôvodu má mať predovšetkým preventívny charakter, jej realizáciou sa má predchádzať nebezpečným stretom človeka s medveďom predovšetkým mimo miest jeho prirodzeného výskytu, najmä v intraviláne obcí a v blízkosti ľudských obydlí.

5. ŠOP SR vo svojom stanovisku č. ŠOPSR/1714/2016 zo dňa 27.04.2016 navrhla vydanie výnimky na usmrtenie troch jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri CHKO Poľana, keď preverila informácie o náhodných nebezpečných stretoch jedincov medveďa hnedého s ľuďmi a o prenikaní do blízkosti obcí. Vplyv povolenia výnimky bol posúdený aj z hľadiska dopadu realizácie tejto výnimky na populáciu medveďa hnedého v lokalitách blízkych územiám európskeho významu. Uzavrela, že zhodnotením kumulovaného vplyvu výnimky nedôjde k významnému vplyvu na populáciu medveďa hnedého v lokalitách, kde navrhuje usmrtenie.

6. Povolenie odstrelu jedného jedinca medveďa hnedého bolo odôvodnené záujmom ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov, a to vzhľadom na nebezpečenstvo stretu s človekom a škody spôsobené medveďom v predchádzajúcich obdobiach. Správne orgány z údajov ŠOP SR, ako aj informácií predložených žiadateľom mali za zrejmé, že populácia medveďa hnedého v revíri CHKO Poľana nie je ohrozená. Naopak, všetko nasvedčuje tomu, že medveď hnedý v tomto revíri prosperuje a je zvýšený jeho stav.

7. Z administratívneho spisu krajského súdu tiež vyplynulo, že vzhľadom na synantropizáciu medveďa hnedého v danej lokalite zmierňujúce opatrenia situáciu neriešia a nepredstavujú skutočnú alternatívu k povoleniu výnimky. Vzhľadom na to, že povolením výnimky nedošlo k ohrozeniu populácie medveďa hnedého na území SR a premiestnenie odchytených jedincov do ZOO, prípadne do iných lokalít nie je

možné a neexistuje tak iná alternatíva než odstrel, ktorý je potrebný pre verejnú bezpečnosť ľudí, súd považoval všetky hmotnoprávne podmienky povolenia výnimky za splnené a preskúmané rozhodnutia za zákonné.

8. Žiadateľ odôvodnil žiadosť potrebou prevencie vzniku závažných škôd medveďom, ochranou zdravia a bezpečnosti obyvateľov. K žiadosti predložil záznamy o strete medveďa hnedého s ľuďmi, záznamy z miestneho šetrenia škôd spôsobenými medveďom hnedým, rozhodnutím Okresného úradu Zvolen, odboru starostlivosti o životné prostredie o výške škody spôsobenej medveďom hnedým (bližšie špecifikované v bode č. 14 rozsudku krajského súdu).

9. Podľa správneho súdu prvostupňové rozhodnutie zrozumiteľne zdôvodnilo všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom konania a v zmysle platnej legislatívy stanovilo podmienky výkonu povolenej výnimky. ŠOP SR posúdila žiadosť a na základe znalosti konkrétnych lokalít a skutočností odporučila povoliť požadovanú výnimku vzhľadom na preukázané ohrozovanie zdravia a bezpečnosti osôb pohybujúcich sa v daných lokalitách. ŠOP SR v zmysle čl. 3 písm. b/ a i/ Štatútu štátnej ochrany prírody SR vydaného rozhodnutím Ministra životného prostredia SR č. 76/2007-1.8. zo dňa 05.12.2007 ako odborná organizácia zabezpečuje aj spracovávanie odborných stanovísk a podkladov pre rozhodovacie a inú činnosť orgánov ochrany prírody a vykonávanie prieskumu a výskumu osobitne chránených častí prírody a krajiny vrátane zhromažďovania, uchovávanía a vyhodnocovania údajov o ich stave.

10. Žalovaný každoročne posudzuje žiadosti užívateľov poľovných revírov z podkladov, ktoré mu pripravuje ŠOP SR na základe zisťovania vývoja populácie medveďa hnedého na území Slovenskej republiky i v jeho jednotlivých geomorfologických celkoch, vyhodnocovania evidovaných škôd spôsobených týmto živočíchom na hospodárskych zvieratách, ale aj možného ohrozenia obyvateľov. Jednotlivé správy chránených oblastí, ktoré sú súčasťami ŠOP SR, hodnotí pri žiadostiach s prihliadnutím na konkrétne podmienky výskytu medveďa hnedého v lokalitách špecifikovaných v žiadosti s prihliadnutím na opodstatnenosť povolenia výnimky na odstrel medveďa hnedého pri súčasnom splnení podmienok ustanovených v § 40 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. Výskyt aj väčšieho počtu jedincov medveďa v danom území nie je odôvodneným prípadom pre povolenie výnimky na odstrel, pokiaľ nie sú splnené podmienky vyššie citovaného ustanovenia zákona č. 543/2002 Z. z.

11. Náhodné strety medveďa hnedého s ľuďmi, prípadne jeho prítomnosť mimo priestoru jeho prirodzeného výskytu, nie je možné vždy zdokumentovať tak, aby mohol žalovaný poukázať na konkrétneho jedinca medveďa hnedého (stresové situácie pri strete, prípadne škody spôsobené medveďom zistené neskôr), ktorého sa bude predmetná výnimka týkať. Vo viacerých prípadoch ide o prenikanie viacerých jedincov, nielen jedného a toho istého, na územia mimo jeho prirodzený výskyt, čo je spôsobené práve vyšším počtom týchto jedincov uvádzaných v konkrétnych prípadoch orgánom ochrany prírody a krajiny.

12. Správny súd poznamenáva, že agresivitu konkrétneho jedinca skúmať netreba. V zmysle § 40 ods. 3 písm. c/ zákona č. 543/2002 Z. z. je vznik škodlivého účinku na zdraví a živote ľudí irelevantný, pretože keď následok na zdraví alebo živote vznikne, uvedené ustanovenie stráca na význame. Ide o preventívne opatrenie, preto povolenie predmetnej výnimky až po útoku medveďa hnedého na človeka (t. j. jedinca vykazujúceho agresívne správanie) bude opatrením nedostatočným a v príkrom rozpore s ustanovením § 40 ods. 3 písm. c/ zákona č. 543/2002 Z. z.

13. V súvislosti s námietkou žalobcu, že v konaní nebolo zistené, či realizácia rozhodnutia o udelení výnimky, ktoré umožňuje usmrtenie troch jedincov medveďa hnedého postriežkou, teda na vnaďisku, nepovedie naopak k zvýšeniu nebezpečenstva pre zdravie a bezpečnosť ľudí, správny súd uviedol, že Správa CHKO Poľana určila lokality, kde je možné loviť medveďa na návnadu. Sú to iba také lokality, ktoré vyhodnotila pre tento spôsob lovu ako bezrizikové s ohľadom na možné ohrozovanie ľudí medveďmi prilákanými na vnaďisko. Konkrétne sú to lokality Rajčoková (k. ú. V.), Javorinka, Studená jama (k. ú. H.), Jedľová, Katreniakova lúka, Kolieska a Veľká lúka (k. ú. I.).

14. Vnadenie, ktoré odporúča ŠOP SR na zabezpečenie usmrtenia medveďa hnedého, je odlišné od vnadenia spôsobom prikrmovania, ktoré bolo uvádzané v stanovisku Správy TANAP-u č. 1062/2015 zo dňa 21.07.2015. Správne orgány svoje rozhodnutie opreli o odborné stanovisko ŠOP SR, ktoré odporúča iba vnadenie na lokalitách, kde pravdepodobne nedôjde k vzniku konfliktných situácií, pričom tieto lokality sú precízne vyberané a časovo obmedzené, aby ku konfliktným situáciám nedošlo, a preto uvedenú námietku žalobcu krajský súd vyhodnotil ako neopodstatnenú.

15. Rovnako ako nedôvodnú vyhodnotil súd námietku žalobcu spočívajúcu v tvrdení, že z rozhodnutia žalovaného ani prvostupňového správneho orgánu nemožno zistiť, ako posúdili tieto správne orgány skutočnosť, že poľovný revír sa nachádza na území štyroch území európskeho významu, ktorých je predmetom ochrany medveďa hnedého (SKUEV Poľana, SKUEV Hrbatá Lúčka, SKUEV Kopa a SKUEV Detviansky potok európskeho významu SKUEV Ďumbierske Tatry, v ktorom je predmetom ochrany medveď hnedý s tým, že samotný priaznivý stav ochrany medveďa hnedého nemôže byť dostatočným dôvodom na udelenie výnimky z tejto ochrany. Podľa názoru správneho súdu, správne orgány pri rozhodovaní o udelení výnimky vec posudzovali komplexne a to aj vo vzťahu k sústave NATURA 2000, s tým, že z podkladov, z ktorých pri rozhodovaní vychádzali, bola nesporne preukázaná skutočnosť nebezpečných stretov človeka s medveďom v danej lokalite. Podstatným dôvodom na udelenie výnimky nebola skutočnosť, že populácii medveďa hnedého sa v predmetnom území darí, ako tvrdí žalobca, ale riešenie preventívneho charakteru, ktoré je v záujme ochrany a bezpečnosti obyvateľov tak, ako to vyžaduje ustanovenie zákona (§ 40 ods. 3 písm. c/).

16. Žalovaný musí v každom individuálnom prípade skúmať naplnenie odôvodnenosti prípadu pre povolenie výnimky a skúmať, či z hľadiska ochrany prírody (t. j. či nebude ohrozená populácia medveďa hnedého), je potrebné prijať v konkrétnych lokalitách určité opatrenia, ktoré sú nevyhnutné s ohľadom na verejnú bezpečnosť ľudí. V danom prípade je preukázané zrealizovanie povolenej výnimky.

17. Vzhľadom na uvedené dospel Krajský súd v Bratislave k záveru, že žalobu je potrebné podľa 190 SSP zamietnuť, nakoľko preskúmané rozhodnutia boli vydané v súlade so zákonom a námietky žalobcu neodôvodňovali ich zrušenie.

18. O nároku na náhradu trov konania pred krajským súdom ako aj o nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol správny súd podľa § 168 a § 175 ods. 1 SSP a žalovanému napriek úspechu v konaní nepriznal právo na náhradu trov konania, nakoľko mu žiadne v konaní ani nevznikli.

19. Vo vzťahu k pribratému účastníkovi súd o náhrade trov konania vrátane kasačného konania rozhodol podľa § 169 SSP a keďže tomuto žiadne trovy preukázateľne nevznikli, potom mu ani náhradu trov konania nepriznal.

II.

Kasačná sťažnosť

20. Proti rozsudku krajského súdu podal riadne a včas kasačnú sťažnosť žalobca podaním z 03.02.2020, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom.

21. Nesprávnym právnym posúdením veci je podľa názoru sťažovateľa posúdenie veci krajským súdom tak, že pri udeľovaní výnimiek z druhej ochrany podľa ust. § 40 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. nie je povinnosťou orgánu verejnej správy zistiť spoľahlivo či udelenie a následná realizácia výnimky je spôsobilá naplniť účel, na ktorý sa výnimka udeľuje, uvedený v ust. § 40 ods. 3 písm. a/ - e/ ZOPK.

22. Sťažovateľ uviedol, že v žalobe namietal, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje žiadne vyhodnotenie vplyvu udeľovaných výnimiek na stav medvedej populácie a rovnako neobsahuje žiadne vyhodnotenie účinku udelených výnimiek či už v predmetnom poľovnom revíri, alebo všeobecne. Krajský súd sa s

touto námietkou podľa žalobcu žiadnym spôsobom nevysporiadal.

23. S poukazom na ustanovenia § 40 ods. 2 a ods. 3 ZOPK a čl. 16 ods. 1 smernice o biotopoch sťažovateľ uviedol, že výnimku možno udeliť pri predchádzaní závažných škôd na úrode, resp. pre zabránenie vážneho poškodenia, najmä úrody a hospodárskych zvierat a v záujme zdravia a bezpečnosti ľudí.

24. Podľa názoru sťažovateľa nie je možné interpretovať dôvod udelenia výnimky podľa ust. § 40 ods. 3 písm. b/ zákona o ochrane prírody inak ako je tento dôvod vyjadrený v ust. čl. 16 ods. 1 písm. b/ smernice o biotopoch, teda že výnimka môže byť udelená, ak je preukázané, že jej udelenie a realizácia môže zabrániť vážnemu poškodeniu úrody či hospodárskych zvierat.

25. Aplikujúc uvedené na uplatnený dôvod kasačnej sťažnosti je sťažovateľ presvedčený o tom, že v prípade, že orgán verejnej správy udelí výnimku z dôvodu uvedeného v ust. § 40 ods. 3 písm. b/ zákona o ochrane prírody, musí byť v konaní preukázané, že udelenie takejto výnimky má schopnosť skutočne zabrániť či predísť závažným škodám na úrode. Podľa názoru sťažovateľa samotná skutočnosť, že k škodám dochádza, hoci sú aj tieto škody spôsobené medveďom hnedým, nie je dostatočným zistením pre rozhodnutie o tom, že je potrebné udeliť výnimku podľa ust. § 40 ods. 3 písm. b/ zákona o ochrane prírody, ak totiž udelenie a realizácia výnimky nemá spôsobilosť prispieť k naplneniu zákonom či smernicou sledovaného cieľa, potom takúto výnimku nemožno považovať za udelenú v súlade s právom, keďže v skutočnosti nebola udelená na legitímny a v práve zakotvený cieľ.

26. Uvedený argument platí rovnako aj pre výnimku udelenú z dôvodu uvedeného v ust. § 40 ods. 3 písm. c/ zákona o ochrane prírody, teda v záujme verejného zdravia a verejnej bezpečnosti ľudí. Pre uvedený dôvod je rovnako nevyhnutné predovšetkým vyhodnotiť, či udelenie neadresnej výnimky na usmrtenie medveďa hnedého bez toho, aby existovali dôvodné predpoklady domnievať sa, že ide o medveďa, ktorý bezpečnosť obyvateľstva ohrozuje, je spôsobilé túto bezpečnosť zvýšiť.

27. Sťažovateľ ďalej poznamenal, že v priebehu celého konania namieta, že usmrtenie nešpecifikovaného medveďa na vnadisku neprispieje žiadnym spôsobom k tomu, aby ak skutočne dochádza k nebezpečným stretom obyvateľstva so synantropnými jedincami, k takýmto stretom, po usmrtení medveďa na základe výnimky, nedochádzalo.

28. Pre konštatovanie zákonnosti udelenej výnimky podľa názoru sťažovateľa nepostačuje subsumovať zistený skutkový stav pod niektorú z hypotéz uvedených v ust. § 30 ods. 3 zákona o ochrane prírody, ale záver o dôvodnosti (teda aj zákonnosti) udelenej výnimky, musí byť založený na logickej úvahe nepripúšťajúcej rozumné pochybnosti o jej správnosti, ktorá presvedčivo zdôvodní, prečo zistený skutkový stav odôvodňuje záver, že udelenie výnimky na usmrtenie jedinca medveďa hnedého môže byť považované za efektívny prostriedok na naplnenie cieľa sledovaného výnimkou. Dôvodnosť udelenej výnimky musí vychádzať z presvedčivého záveru, že jej udelenie zohrá nie zanedbateľnú úlohu pri predchádzaní závažných škôd, alebo pri ochrane záujmu na verejnom zdraví, alebo verejnej bezpečnosti. Teda udelenie výnimky má reálny potenciál viesť z uvedených hľadísk k zlepšeniu situácie. Žiadna takáto úvaha, z ktorej by vyplýval logický zámer o reálnej efektívnosti udelenej výnimky, sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajského súdu nenachádza. Naopak, tak ako na to poukazoval žalobca už v žalobe, samotný žiadateľ argumentoval vo svojej žiadosti tým, že stav populácie medveďa hnedého na Slovensku vytvára predpoklady pre „normálne poľovnícke obhospodarovanie.“

29. Sťažovateľ ďalej dôvodil, že krajský súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s námietkou sťažovateľa, že žiadateľ v roku 2015, na základe povolenej výnimky usmrtil 5 jedincov medveďa hnedého. Skutočnosť, že napriek uvedenému, usmrtenie 5 jedincov medveďa hnedého bez špecifikácie vzťahu týchto jedincov k spôsobeným škodám, či vo vzťahu k nebezpečným stretom a napriek tomu, si bezpečnosť obyvateľstva a predchádzanie vzniku škôd vyžaduje usmrtenie ďalších jedincov medveďa hnedého, vypovedá o tom, že v skutočnosti nie je dôvodom na udelenie výnimky skutková podstata uvedená v § 40 ods. 3 písm. b/, písm. c/ ZOPK, ale skutková podstata uvedená v § 40 ods. 3 písm. e/

ZOPK.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

31. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalovaný podaním zo dňa 11.03.2020, z ktorého vyplynulo, že tvrdenie žalobcu, že rozhodnutie žalovaného neobsahuje žiadne vyhodnotenie vplyvu udeľovaných výnimiek na stav medvedej populácie v predmetnom revíri, ani všeobecne, nemá oporu v administratívnom spise, je nesprávne, nakoľko stav populácie bol zhodnotený v stanovisku ŠOP SR č. ŠOPSR/1714/2016 zo dňa 27.04.2016, v ktorom sa uvádza, že usmrtenie troch jedincov medveďa hnedého aj z hľadiska dopadu realizácie tejto výnimky na populáciu medveďa hnedého v územiach európskeho významu, v blízkosti ktorých sa usmrtenie navrhuje, nedôjde k významnému vplyvu na populáciu medveďa hnedého v uvedených lokalitách, kde sa navrhuje usmrtenie. Rovnako sa v prvostupňovom rozhodnutí na str. 4 uvádza, že pri sčítavaní medveďov bolo zaznamenaných 136 jedincov medveďa hnedého a na str. 3 prvostupňového rozhodnutia správny orgán konštatuje, že z dostupných podkladov je zrejmé, že medveď hnedý v danom poľovnom revíri prosperuje a populácia medveďa v danom revíri narastá. Povolenie výnimky tak neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.

32. Žalovaný ďalej uviedol, že pri prepočte podľa odbornej literatúry je priaznivým stavom pre vývoj populácie medveďa hnedého viac ako 10 medveďov na 100 km², tzn., že v tomto prípade je priaznivý stav v poľovnom revíri HPO Poľana zabezpečený pri rozlohe 206,59 km² počtom cca 21 ks jedincov medveďa hnedého.

33. Vo vzťahu ku kasačným námietkam žalovaný poukázal na to, že účelom povolenia výnimky na usmrtenie/odstrel medveďa hnedého je zabezpečiť, aby ku škodám na úrode, hospodárskych zvieratách či ľudských životoch nedochádzalo. Podľa žalovaného žalobca systematicky žaluje konania o povolení výnimky z ochrany chráneného živočícha, pričom argumentuje tým, že aj napriek povoleniu dochádza ku škodám, a preto je povolenie výnimky neopodstatnené. Zároveň však považoval za potrebné uviesť, že v prípade, ak by ku škodám nedochádzalo, nebolo by odôvodnené výnimku povoliť a takýmto spôsobom ministerstvo pri povoľovaní výnimiek aj postupuje. Žalovaný zároveň vyslovil názor, že ak by ku škodám spôsobeným medveďom nedochádzalo a ministerstvo by výnimku povolilo, žalobca by uviedol pre zmenu tieto skutočnosti (že nedochádza ku škodám) ako dôvody na podanie svojej žaloby.

34. Podľa žalovaného akúkoľvek „požiadavku“ na presné a nezameniteľné identifikovanie jedinca medveďa hnedého považuje žalovaný v praxi za nevykonateľnú a poukázal na fakt, že v roku 2019 nebola povolená ani jedna výnimka z druhovej ochrany.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podanú kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

36. Ďalší účastník Lesy Slovenskej republiky, š. p. sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

IV.

Konanie na kasačnom súde

37. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na jej podanie (ustanovenie § 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP), má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP), kasačnú

sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 SSP).

38. Z obsahu administratívneho spisu kasačný súd zistil, že žiadosť o udelenie výnimky doručená orgánu verejnej správy dňa 06.04.2016 zo strany ďalšieho účastníka Lesy SR, š. p., bola odôvodnená potrebou prevencie vzniku závažných škôd medveďom a ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov, ohrozením ľudského života pre časté návštevy medveďov v blízkosti obcí, v dôsledku čoho dochádza k nárastu počtu nebezpečných stretnutí s pracovníkmi lesnej prevádzky a návštevníkmi lesa a stretom jedincov medveďa hnedého a následnému stresovému správaniu, ktoré sa končia poranením až smrťou slabších jedincov. V žiadosti ďalší účastník uviedol, že stav medveďov na území širšej Poľany je 136 odlišných genotypov medveďa hnedého, čo je plošne najväčšia hustota medveďov v Európe a tiež sčítanie medveďov vykonané v máji 2015 potvrdilo veľkú hustotu ich výskytu na danom území. Výsledkom manažmentového plánu vypracovaného v rámci širšej diskusie založenej na relevantných poznatkoch z praxe a výskumu je tiež zníženie rizika nebezpečných stretnutí (najmä v intravilánoch obcí), hospodárne využitie prírodných zdrojov a zvýšenie konkurenčnej výhody poľovníctva SR. Žiadateľ k žiadosti priložil nedatovaný záznam o útoku medveďa, z ktorého vyplynulo, že dňa 15.03.2015 X.. K. T. Q., referent správy pozemkov a reprivatizácie Lesy SR, š. p., Banská Bystrica, OZ Kriváň, pri vykonávaní ochrannej služby v obvode OZ Kriváň, lesná správa Poľana pri obhliadke lesných porastov zaregistroval medveďa, ktorý stál cca 50 metrov od neho a medveď zaregistroval jeho, zavrčal a následne sa oproti nemu rozbehol na čo pracovník začal kričať, utekať preč a v dôsledku jeho kriku a kriku jeho kolegu, medveď zastal cca 10 metrov od pracovníka, pomaly sa otočil a odišiel. Prílohou žiadosti bol taktiež záznam z 09.11.2015, z ktorého vyplynulo, že X.. K. J., ved. LO Trnavy, dňa 28.10.2015 vykonával v lokalite Macáková práce na ochrane mladých lesných porastov, pričom zbadal na vzdialenosť asi 40 krokov vychádzať medveďa, ktorý ho taktiež zaregistroval, medveď prešiel smerom ku nemu pár krokov, pričom uvedený lesník zodvihol ruky a zakričal na neho, medveď naznačil výpad smerom k lesníkovi a hrabol labami do zeme. Zastal na asi 15 - 20 krokov od lesníka, smerom ku ktorému sa medveď ďalej posúval, no po niekoľkých krokoch zastal. Lesník cúval a medveďa stratil z dohľadu. Podľa lesníka sa medveď správal neobvykle agresívne, bol to troj-štvorročný samec, ktorý nejavil známky plachosti, ako to býva bežné. Zo záznamov z miestneho šetrenia škôd spôsobených šelmami, priložených tiež k žiadosti ďalej vyplynulo, že dňa 18.05.2015 poškodená O. D. našla v lokalite Sihla - Pašienka, poľovný revír Poľana, k. ú. I., v ohradníku 1 ks usmrtenej jalovice, z popisu znakov usmrtenia ktorej bolo možné určite určiť ako pôvodcu medveďa hnedého, pričom ako preventívne ochranné opatrenia uskutočnené poškodeným proti škodám v čase vzniku škody boli dvaja pastieri, ktorí v čase útoku spali v maringotke a dva strážne psy. Zvieratá, vrátane usmrtenej jalovice, boli umiestnené v elektrickom ohradníku a dňa 18.08.2015 bola za poškodeného S. U. nahlásená škoda spôsobená v lokalite Príslopý, poľovnom revíre CHPO Poľana, k. ú. V., pravdepodobne medveďom hnedým na ovciach, kde bola nájdená pri košari uhynutá jedna ovca, nachádzajúca sa medzi ostatnými ovcami, stráženými pastierskymi psami (10 - 12 psov) a podľa výpovede pastiera oviec vyšiel nad ráno skontrolovať stádo, lebo počul veľký brechot psov - ovca už bola strhnutá, ostatné splašene pobehovali a medveďa asi odohnali psy. Rozhodnutím Okresného úradu Zvolen, odbor starostlivosti o životné prostredie č. j.:OU-ZV-OSZP-2015/011716-rozh. z 30.09.2015 bolo poškodenému S. U. potvrdený nárok na náhradu škody spôsobenej určeným živočíchom medveďom hnedým vo výške 60,- EUR. Štátna ochrana prírody (ďalej len „ŠOP“) v stanovisku k žiadosti zo dňa 27.04.2016 navrhla povoliť výnimku na usmrtenie troch jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri CHPO Poľana a zároveň uviedla, že zhodnotením kumulovaného vplyvu výnimky nedôjde k významnému vplyvu na populáciu medveďa hnedého v lokalite navrhovanej na usmrtenie.

39. Prvostupňovým rozhodnutím Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky povolilo výnimku zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. a/ a e/ ZOPK. Výnimkou povolilo žiadateľovi usmrtiť - odstreliť troch jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri CHKO Poľana, a to za v rozhodnutí stanovených podmienok, pričom odstrel bolo možné realizovať do 15.12.2016 postriežkou a posliedkou na lokalitách Rajčoková (k. ú. V.), Javorinka, Studená jama (k. ú. H.), Jedľová, Katreniakova lúka, Kolieska a Veľká lúka (k. ú. I.). Zároveň bolo rozhodnuté o nepovolení výnimky zo zákazu

ustanoveného v § 35 ods. 1 písm. b/ ZOPK, teda nepovolení usmrtenia troch jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri CHPO Poľana. Žalobca podal voči predmetnému rozhodnutiu rozklad.

40. Napadnutým rozhodnutím žalovaný zamietol rozklad žalobcu a rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky potvrdil. Žalobca sa v prejednávanej veci ako účastník správneho konania a ako zainteresovaná verejnosť podľa § 42 ods. 1 SSP správnou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia.

41. Uznesením č. k. 1S/205/2016-78 zo dňa 28. júna 2018 krajský súd konanie v súlade s § 99 písm. g/ SSP zastavil. Proti uvedenému uzneseniu podal žalobca kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že predmetné uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, poukazujúc na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 274/2018-45 z 13. novembra 2018. Krajský súd opätovne vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorým žalobu zamietol.

42. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že v merite prejednávanej veci bolo kľúčovým aspektom posúdenie otázky, či bol správnymi orgánmi presne a úplne zistený skutkový stav, pričom s uvedeným súviselo aj naplnenie zákonných podmienok na povolenie výnimky, ktorej výsledkom by bolo usmrtenie chráneného živočícha.

43. Podľa § 35 zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení platnom a účinnom k 31.12.2018:

Chránený živočích

(1) Chráneného živočícha je zakázané

- a) úmyselne odchytať v jeho prirodzenom areáli,
- b) úmyselne zraňovať alebo usmrcovať v jeho prirodzenom areáli,
- c) úmyselne rušiť v jeho prirodzenom areáli, najmä v období hniezdenia, rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku alebo migrácie,
- d) medzidruhovo krížiť vrátane krížencov,
- e) držať, prepravovať, predávať, vymieňať alebo ponúkať na predaj alebo výmenu.

(2) Zakázané je

- a) zbierať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť vajcia chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli vo voľnej prírode alebo držať ich vrátane prázdnych vajec,
- b) odstraňovať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť hniezda chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli,
- c) poškodzovať alebo ničiť miesta rozmnožovania alebo miesta odpočinku chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli.

(3) Zákazy podľa odseku 1 písm. e/ sa nevzťahujú na chráneného živočícha, ktorý nepochádza z voľnej prírody a na chráneného živočícha, pre ktorého bola vydaná výnimka podľa osobitného predpisu.

(4) Zákaz podľa odseku 1 písm. a/ a b/ sa nevzťahuje na lov druhov vtákov uvedených v osobitnom predpise mimo obdobia ich hniezdenia alebo rozmnožovania a v prípade sťahovavých druhov mimo obdobia ich rozmnožovania alebo návratu na hniezdiská. Na tieto druhy vtákov, ktoré môžu byť predmetom lovu, sa nevzťahuje zákaz držby a prepravy podľa odseku 1 písm. e/.

(5) Zákaz podľa odseku 1 písm. e/ sa nevzťahuje na druhy vtákov, ktorých zoznam vydá ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom, ak boli nadobudnuté v súlade s týmto zákonom.

(6) Kto nájde chorého, zraneného, poškodeného alebo uhynutého chráneného živočícha, ktorý nie je druhom podľa odseku 4 (ďalej len „celoročne chránený živočích“), v jeho prirodzenom prostredí alebo ten, kto celoročne chráneného živočícha pochádzajúceho z voľnej prírody náhodne odchytil, zranil alebo usmrtil, je povinný to bezodkladne oznámiť spolu s opisom situácie, ako k jeho nálezu, zraneniu alebo

usmrteniu došlo, organizácii ochrany prírody, ktorá určí ďalšie nakladanie s ním. Ak je nálezom chránený živočích, ktorý je poľovnou zverou, oznámi nález okresnému úradu.

(7) Úhyn chráneného živočicha vybraného druhu držaného v ľudskej opatere a príčinu jeho úhynu je jeho držiteľ povinný preukázať potvrdením veterinárneho lekára.

(8) Na nález chráneného živočicha v súvislosti s prípravou alebo uskutočňovaním stavby sa vzťahujú osobitné predpisy.

(9) Podrobnosti o druhovej ochrane chránených živočíchov, o evidencii chorých, poranených, poškodených, uhynutých a náhodne odchytených alebo usmrtených chránených živočíchov a zoznam vybraných druhov chránených živočíchov, ktorých úhyn sa preukazuje podľa odseku 7, ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

44. Podľa § 40 zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom a účinnom znení k 31.12.2019:

Výnimky z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov

(1) Zákaz činnosti vo vzťahu k chráneným druhom, vybraným druhom rastlín a vybraným druhom živočíchov (§ 34 až 38) neplatí, ak orgán ochrany prírody, ktorý je príslušný na povolenie výnimky, vopred písomne určí, že činnosť je potrebná na zabezpečenie starostlivosti o chránené druhy, vybrané druhy rastlín, vybrané druhy živočíchov alebo ich biotopy; ustanovenia odsekov 2 a sa použijú rovnako. Zákaz činnosti podľa § 34 ods. 1 písm. a/ (zákaz vykopávať alebo ničiť chránenú rastlinu), § 35 ods. 2 písm. b/ a c/ neplatí, ak ide o činnosť súvisiacu s vykonávaním činnosti, ktorá

a) bola povolená v rámci územnej ochrany orgánom ochrany prírody, pričom sa v konaní preukázalo, že činnosť nebude mať negatívny vplyv na populáciu dotknutého druhu a zároveň

b) na základe výsledku posudzovania vplyvov podľa osobitného predpisu 64) nebude mať negatívny vplyv na predmet ochrany dotknutého územia a v prípade územia podľa § 28 ani na priaznivý stav predmetu jeho ochrany.

(2) Orgán ochrany prírody môže povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, len ak neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva a výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.

(3) Výnimku podľa odseku 2 možno povoliť

a) v záujme ochrany dotknutých druhov alebo ochrany prírodných biotopov,

b) pri predchádzaní závažných škôd na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, vodnom hospodárstve a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj pri predchádzaní závažných škôd na inom type majetku,

c) v záujme verejného zdravia alebo verejnej bezpečnosti ľudí a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj v záujme iných nevyhnutných dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane tých, ktoré majú sociálny alebo hospodársky charakter a tých ktoré majú priaznivé dôsledky zásadného významu na životné prostredie,

d) na účely výskumu a vzdelávania, obnovy populácie dotknutých druhov a ich navrátenia do biotopov alebo na ich pestovanie alebo chov v ľudskej opatere nevyhnutný na tieto účely,

e) na odber, odchyt alebo držbu jedincov v malom počte za prísne kontrolovaných podmienok, na selektívnom základe a v obmedzenom rozsahu.

(4) Rozhodnutie o povolení výnimky podľa odseku 2 obsahuje

a) určenie dotknutých druhov, pre ktoré platí výnimka,

b) prostriedky, zariadenia alebo metódy povolené na odber, odchyt alebo usmrcovanie dotknutých druhov,

c) podmienky možného rizika a časové a miestne okolnosti, za ktorých možno vykonávať činnosť

povolenú výnimkou,

d) spôsob kontroly plnenia podmienok výnimky,

e) ďalšie podmienky výkonu činnosti povolenej výnimkou určené podľa § 82 ods. 12 .

45. Kasačný súd po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu konštatuje, že dôvodom pre povolenie výnimky zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z. z. je podľa rozhodnutí správnych orgánom skutočnosť, že v danom území pretrváva riziko ohrozenia zdravia a bezpečnosti ľudí, keď ŠOP a Správa CHKO Poľana v odborných stanoviskách jednoznačne odporučili povoliť požadovanú výnimku a konštatovali, že na jej povolenie sú splnené požadované podmienky v zmysle zákona o ochrane prírody. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že v predmetnej veci mal preukázané, že na povolenie požadovanej výnimky boli splnené podmienky v zmysle § 40 ods. 3 písm. b/ a c/ ZOPK a povolenie výnimky na usmrtenie troch jedincov medveďa hnedého z dôvodu uvedeného v § 40 ods. 3 písm. b/ a c/ ZOPK je na strane 3 a 4 rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu podrobne a náležite zdôvodnené. Správa CHKO Poľana v podkladoch zaslaných ministerstvu v rámci predmetného konania konštatoval vysokú hrozbu stretov človeka s medveďom v tejto oblasti, a to na základe sledovania vývoja populácie medveďa hnedého na území predmetného poľovného revíru, v ktorom sa podľa najnovšieho sčítania pohybuje 136 jedincov a kde následkom tejto zvýšenej početnosti dochádza k vytlačaniu mladších medvedích jedincov staršími jedincami mimo ich prirodzených teritórií a do oblasti obývaných ľuďmi a ako vyplýva z podkladov rozhodnutia, v roku 2014 bola na území predmetného poľovného revíru zaznamenaná škoda spôsobená na zdraví človeka, ktorá bola komisionálne šetrená a v roku 2015 škody spôsobené na hospodárskych zvieratách. Nahlásené boli aj medveďom zničené včelstvá a ďalšie strety ľudí s medveďmi v blízkosti zastavaných oblastí.

46. Žalovaný vyhodnotil ako neodôvodnenú námietku žalobcu, že podmienky výkonu napadnutého rozhodnutia zahŕňajú aj možnosť vnadenia, čo do oblasti s výskytom ľudí môže prilákať ďalšie jedince medveďa, nakoľko podľa žalovaného správa CHKO Poľana ako lokality, kde je možné loviť medveďa na návnadu, určila iba lokality, ktoré vyhodnotila pre tento spôsob lovu ako bezrizikové s ohľadom na možné ohrozovanie ľudí medveďmi prilákanými na vnadisko. Týmto postupom sa v danom prípade zabezpečilo, že pri realizácii povolenej výnimky žiadateľom nedôjde v danej lokalite k ďalšiemu ohrozeniu obyvateľstva zo strany medveďov hnedých. Žalovaný sa stotožnil so skutkovým a právnym posúdením prvostupňového správneho orgánu, ktorým správny orgán prvého stupňa povolil výnimku zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z. z. (v znení k 31.12.2018).

47. Právna úprava ochrany životného prostredia v sebe zahŕňa právo na priaznivé životné prostredie, právo na informácie o životnom prostredí ako aj stanovenie povinností štátu a iných subjektov pri ochrane životného prostredia. Právo na priaznivé životné prostredie každému zaručuje čl. 44 ods. 1 ústavy a ako také patrí medzi práva tzv. tretej generácie ľudských práv zahŕňujúcich pomerne široký okruh práv, ktoré možno charakterizovať ako práva solidarity. Ich zabezpečovanie si vyžaduje určitú formu účasti a spolupráce jednotlivcov a štátov (bod 19 nálezu Ústavného súdu SR č. k. III.ÚS 4/2018-45 zo dňa 13.11.2018).

48. Podľa čl. 44 ods. 1 ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

49. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

50. Podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

51. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutia týkajúce sa

základných práv a slobôd.

52. Podľa čl. 9 ods. 3 Nahuaského dohovoru každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb alebo orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom oblasti životného prostredia.

53. Základné pojmy a základné zásady ochrany životného prostredia, povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane a zlepšovaní stavu životného prostredia a pri využívaní prírodných zdrojov vymedzuje zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov, ktorý vychádza z princípu trvalo udržateľného rozvoja, označuje za životné prostredie všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov, vrátane človeka a je predpokladom i ďalšieho vývoja; jeho zložkami sú hlavne ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy. Zákonná úprava obsahuje aj iné právne predpisy v oblasti životného prostredia s platnosťou na celom území Slovenskej republiky. Zároveň tu existujú právne predpisy vydané regionálnymi orgánmi verejnej správy, ktoré majú platnosť na území jednotlivých regiónov, resp. právne predpisy vydané miestnou špecializovanou štátnou správou s platnosťou na území miest a obcí (bod 21 nálezu Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 274/2018-45 zo dňa 13.11.2018).

54. V prejednávanej veci bolo preukázané, že výnimka zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona o ochrane prírody a krajiny (účinného v čase rozhodovania správnych orgánov) bola počas obmedzenej časovej platnosti rozhodnutia ministerstva realizovaná a k usmrteniu dvoch jedincov medveďa hnedého došlo v dňoch 10.09.2016 a 11.09.2016.

55. Z rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím vyplýva, že hlavnými dôvodmi povolenia výnimky odstrelu medveďa bola vysoká hrozba stretov človeka s medveďom a škody spôsobené medveďom na hospodárskych zvieratách, čím podľa správnych orgánov pretrvávajú riziko ohrozenia zdravia a bezpečnosti ľudí a potreba prevencie vzniku závažných škôd.

56. Kasačný súd sa nestotožnil so záverom krajského súdu obsiahnutým v ods. 51 napadnutého rozsudku, že správne orgány posudzovali vec komplexne, nakoľko v odôvodnení napadnutého rozhodnutia absentuje logická úvaha, prečo správny orgán považoval stret medveďa/ov s lesníkmi (Záznam o útoku medveďa dňa 15.03.2015, X.. K. Q. a 28.10.2015 X.. J.) v lese, mieste prirodzeného výskytu medveďa, za nebezpečný, najmä, ak existuje dôvodný predpoklad znalosti lesníkov o potrebe konkrétneho správania sa pri strete s medveďom, navyše v prirodzenom prostredí medveďa (v lese). Nemožno konštatovať, že k stretu medveďa a človeka v lese môže dôjsť iba v prípade, že je zvýšený stav populácie medveďa, človek sa s medveďom môže stretnúť aj v prípade, ak by sa na danom území vyskytoval čo i len jeden jedinec, pričom úvahu o potrebe jeho prípadného usmrtenia z dôvodu, že došlo k stretu s ním a človekom v lese, nemôže považovať žiadny rozumne zmýšľajúci človek za správnu ani dôvodnú. Podľa kasačného súdu nie každý stret s medveďom možno považovať za nebezpečný. Hoci v niektorých lokalitách existuje vysoká pravdepodobnosť stretu nielen lesníkov, ale i laickej verejnosti (turistov) s medveďom, nemožno bez ďalších skutočností považovať ani každý takýto stret za nebezpečný a aby sa takým nestal, je dôležité šíriť vo verejnosti osvetu o spôsobe správania sa pri strete s medveďom v lese. Ani opísané strety lesníkov s medveďom nepreukazovali existenciu konkrétneho nebezpečenstva zo strany medveďa a jeho agresiu. Za agresiu nemožno považovať zaručanie medveďa, hrabanie labami v zemi, posun medveďa na pár krokov k lesníkovi, bez zjavného a intenzívneho prenasledovania lesníka ako osoby, ktorá z hľadiska svojho povolania priamo musí počítať s pravidelnými stretmi so živočíchmi žijúcimi vo svojom prirodzenom prostredí, do ktorého človek - lesník vstupuje.

57. Navyše, konkrétny „problematiký“ jedinec medveďa, ohrozujúci zdravie a život ľudí a spôsobujúci závažné škody na majetku, resp. hrozba, že bude ohrozovať zdravie a bezpečnosť ľudí a spôsobovať škody, nebol v danom prípade dostatočne identifikovaný, a to tak, aby bolo jednoznačne preukázané, že výnimka - povolenie na odstreľ, sa udeľuje na odstreľ konkrétnych problematických jedincov. Tieto

závery nevyplývajú ani z obsahu preskúmaného rozhodnutia žalovaného a prvostupňového správneho rozhodnutia ani z podkladov rozhodnutí.

58. Kasačný súd zdôrazňuje, že správne orgány žiadnym spôsobom nepreukázali tvrdenie o tom, že sa snažili zrealizovať aj inú alternatívu ako je usmrtenie jedincov medveďa hnedého. Hoci správny orgán v prvostupňovom rozhodnutí uviedol, že boli oslovené všetky ZOO v Slovenskej republike aj v Českej republike, ktoré odpovedali, že buď medvede nechovajú alebo majú plné stavy, toto tvrdenie nebolo žalovaným prostredníctvom dôkazných prostriedkov preukázané, čo je zrejmé z obsahu administratívneho ako aj súdneho spisu.

59. Žalovaný si nespĺnil povinnosť preukázať svoje tvrdenie o zisťovaní možnosti riešiť vzniknutú situáciu iným spôsobom ako usmrtením jedincov medveďa hnedého. Uvedené tvrdenie v správnom konaní nepreukázal a jej splnenie nevyplýva ani z obsahu administratívneho spisu.

60. Zdôvodnenie rozhodnutia žalovaného ako aj prvostupňového správneho rozhodnutia považuje kasačný súd za všeobecné, aplikovateľné skoro na každý prípad udelenia výnimky, z dôvodu vzniku škôd spôsobených medveďom v predchádzajúcom období (rokoch) a ohrozovaní bezpečnosti a zdravia ľudí pri strete človeka s medveďom. Správne orgány pri rozhodovaní o udelení výnimky nevychádzali zo skutočnosti, že odstrel sa týka jedincov v konkrétnom chránenom území, ohrozujúceho bezpečnosť a zdravie ľudí a spôsobujúceho závažné škody na majetku a je reálny predpoklad, že v tom bude pokračovať, čo je podľa názoru kasačného súdu jediným reálnym východiskom pre aplikáciu § 40 ods. 3 písm. b/, c/ zákona č. 543/2002 Z. z., a to bez ohľadu na rozsah premnoženia medveďov a nutnosť ich regulácie.

61. V súvislosti s nevykonateľnosťou presného a nezameniteľného identifikovania jedinca medveďa hnedého, namietanou žalovaným vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti z 11.03.2020, kasačný súd poukazuje na symbiózu človeka a medveďa napr. v Kanade. Správanie ľudí obmedzujúce v čo najväčšej možnej miere situácie, ktoré by lákali medvede k ľudským obydliam a poľnohospodárskym plodinám, možno považovať za zodpovedné a maximálne eliminujúce strety medveďa s človekom a vznik závažných škôd. V tomto smere je dôležitá dostatočná osвета, výchova človeka k zodpovednosti k chráneným živočíchom, teda aj medveďovi, ako aj čo najkompetentnejší prístup príslušných orgánov verejnej moci a ich dostatočne razantný prístup vo vzťahu k ochrane chránených živočíchov.

62. V súvislosti s uvedeným, napr. v Kanade, vo väčšej miere ako v Slovenskej republike, monitorujú medvede. Pokiaľ je zistená činnosť problematického jedinca medveďa alebo jedincov, chytia ich do pascí, medveďa prehliadnu či nemá zdravotný problém či nie je zranený, či nie je podvyživený, prestárly, teda zisťujú aj v tomto smere dôvody, ktoré môžu byť východiskom pre problematické správanie sa jedinca. Pokiaľ príslušné orgány zistia, že medveď je v poriadku, premiestnia ho na iné odľahlé miesto. Pri premiestňovaní postupujú tak, že ho plašia búchaním do kletky, v ktorej je premiestňovaný, aby mal rešpekt, aby sa bál opätovne sa k miestu, kde sa medvede približujú, priblížiť a vrátiť, keď ho vypustia, strieľajú doňho gumené projektily, aby opätovne ho odradili sa vrátiť, púšťajú na ne vycvičené psy, teda robia všetky možné a efektívne opatrenia, aby medveď neustránil plachosť a aby sa bál vrátiť na to miesto, kde jeho pobyt bol vyhodnotený ako problematický. Samotný odchyt medveďa a jeho premiestnenie do divočiny, do vzdialených častí, resp. aj iného štátu, keďže migrácia medveďa v našich podmienkach presahuje niekedy rozsah 2, 3 aj 4 susediacich štátov, jeho intenzívne plašenie, eliminujú budúci stret medveďa s človekom v blízkosti obydli a vznik škôd. Je pravdou, že teritórium Kanady nie je možné porovnať s teritóriom Slovenskej republiky, ale postup, ktorý realizujú kompetentné osoby v tejto vyspelej ekonomike, vo vzťahu k medveďom, je aplikovateľný v mnohých prípadoch aj pre postup našich kompetentných orgánov, za prísneho dodržiavania právnej úpravy upravujúcej aj zakázané postupy (čl. 12, 15 smernice Rady 92/43/EHS zo dňa 21.05.1992, príloha VI. smernice, § 35, § 36 zákona č. 543/2002 Z. z.). Kasačný súd konštatuje, že k verejnosti doposiaľ neprešli, resp. dostatočne neprešli informácie, ktoré by preukazovali, že kompetentné osoby aj takýmto spôsobom postupovali, snažili sa eliminovať prítomnosť problematického jedinca alebo jedincov v blízkosti obydli človeka pred samotným odstrelom. Takýto postup nebol preukázaný ani v

preskúmanej veci.

63. Mladý jedinec medveďa žije u matky po dobu 2 - 3 rokov veku, následne odchádza od matky, ale ešte nejaký čas, rok aj viac, sa zdržuje v blízkosti teritória svojej matky, pokiaľ ho vlastná matka z tohto svojho teritória, ako už dospelého jedinca, nevyženie. Preto pravidelne v teritóriu medvedice, keď teritórium sa nachádza aj v blízkosti ľudského obydľia, resp. hraničí s ním, sa môže po nejakú dobu nachádzať z uvedeného dôvodu aj viacero jedincov medveďa. Takéto správanie medveďa je však prirodzené a existuje tu odjakživa.

64. Rozsudok Súdneho dvora EÚ (druhá komora) z 20.10.2005 - VEC C-6/04 Komisia proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska, bod 11 „V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že čl. 16 smernice o biotopoch definuje presným spôsobom podmienky, za ktorých sa členské štáty môžu odchýliť od článkov 12 až 15 a/ a b/ smernice o biotopoch, takže článok 16 sa má vykladať reštriktívne.“

Bod 12 „Okrem toho ako poznamenala generálna advokátka v bode 113 svojich návrhov, články 12, 13 a 16 smernice o biotopoch predstavujú koherentný súbor noriem smerujúci k zabezpečeniu ochrany populácií predmetných druhov, takže každá výnimka, ktorá by bola nezlučiteľná s touto smernicou, by porušovala tak zákazy uvedené v článku 12 alebo 13 tejto smernice, ako aj pravidlo, podľa ktorého výnimky môžu byť poskytnuté v súlade s článkom 16 tej istej smernice.“

65. Návrh generálnej advokátky - VEC C-6/04 bod 119 „Ani článok 16 ods. 1 smernice o biotopoch nemôže odôvodniť takéto výnimky. Výnimky, ktoré sú podľa neho prípustné, nemôžu byť opreté o legálnosť daného konania, ale len o konkrétne dôvody, napríklad naliehavé dôvody prevažujúceho verejného záujmu. Okrem toho využitie takejto výnimky predpokladá, že neexistuje iné vyhovujúce riešenie a že populácia predmetného druhu sa bude naďalej nachádzať v priaznivom stave ochrany.“

66. Podobne rozsudok Súdneho dvora EÚ (druhá komora) z 10.01.2006 VEC C-98/03, návrh generálnej advokátky z 11.01.2007 VEC C-508/04, bod 58, 67.

67. Kasačný súd poukazuje aj na závery Súdneho dvora Európskej únie (druhá komora) vo veci C-674/17 z 10.10.2019, týkajúce sa iného živočíšneho druhu (vlka), ktoré sú podľa kasačného súdu aplikovateľné aj na prejednávajúcu právnu vec, konkrétne SD EÚ rozhodol: „Článok 16 ods. 1 písm. e/ smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín sa má vykladať v tom zmysle, že bráni prijatiu rozhodnutí, ktorými sa udeľujú výnimky zo zákazu úmyselného usmrcovania vlka, ktorý je uvedený v článku 12 ods. 1 písm. a/ v spojení s prílohou IV písm. a/ tejto smernice z dôvodu regulačného lovu, ktorého cieľom je boj proti pytliactvu, pokiaľ:

- cieľ, ktorý tieto výnimky sledujú, nie je jasne a presne podložený a ak sa vnútroštátnemu orgánu nepodarí s prihliadnutím na spoľahlivé vedecké údaje preukázať, že tieto výnimky sú spôsobilé dosiahnuť tento cieľ,

- nie je riadne preukázané, že cieľ, ktorý sledujú, nemožno dosiahnuť iným uspokojivým riešením, pričom samotná existencia nelegálnej činnosti alebo ťažkosti pri vykonávaní ich kontroly, nemôžu v tejto súvislosti predstavovať dostatočný dôkaz,

- nie je zaručené, že výnimky nebudú mať nepriaznivý vplyv na zachovanie populácie dotknutého druhu na území jeho prirodzeného výskytu v priaznivom stave ochrany,

- výnimky neboli predmetom posudzovania stavu ochrany populácií dotknutého druhu ako ani vplyvu, ktorý môže mať zamýšľaná výnimka na tento stav, na úrovni územia tohto členského štátu alebo prípadne na úrovni príslušného biogeografického regiónu, pokiaľ hranice tohto členského štátu pretínajú viaceré biogeografické regióny, alebo ak si to vyžaduje územie prirodzeného výskytu druhu a pokiaľ je to možné, na cezhraničnej úrovni, a

- nie sú splnené všetky podmienky týkajúce sa selektívneho spôsobu a obmedzeného získavania zveri v obmedzenom a špecifikovanom počte určitých jedincov druhov uvedených v prílohe IV tejto smernice za prísne kontrolovaných podmienok, ktorých dodržanie musí byť preukázané najmä s prihliadnutím na veľkosť populácie, stav jej ochrany a jej biologické vlastnosti.

1) Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť či ide o tento prípad v konaní vo veci samej.“ a v rozsudku z 11.06.2010 vo veci C-88/19 Súdny dvor EÚ (druhá komora) rozhodol: 1. Článok 12 ods. 1 písm. a/ smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zmenenej smernicou 2013/17/EÚ z 13. mája 2013, sa má vykladať v tom zmysle, že na odchyt a prepravu vzorky chráneného živočíšneho druhu podľa prílohy IV tejto smernice, ako je vlk, na okraji oblasti ľudského osídlenia alebo v takejto oblasti sa môže vzťahovať zákaz stanovený v tomto ustanovení.

2) Článok 16 ods. 1 uvedenej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že každá forma úmyselného odchytu vzoriek tohto živočíšneho druhu za vyššie uvedených okolností je zakázaná, ak príslušný vnútroštátny orgán neudelil výnimku na základe tohto ustanovenia.

68. Kasačný súd nesúhlasí s názorom krajského súdu vyjadreným v závere ods. 51 napadnutého rozsudku, že udelenie výnimky na odstrel medveďa bolo v danom prípade riešením preventívneho charakteru. Uvedené je v úplnom rozpore s účelom a zmyslom ust. § 40 zákona č. 543/2002 Z. z., keď odstrel medveďa len z dôvodu, že sa medvede množia, premnožujú, ocitajú sa pri ľudských obydlíach, poľnohospodárskej a lesnej pôde a môžu spôsobiť závažné škody na majetku (ktoré spôsobujú nielen medvede, ale aj iná zver a škody spôsobujú aj živelné udalosti, záplavy, sucho a pod.) samo o sebe nemôže napĺňať ust. § 40 ods. 3 písm. b/, c/ zákona č. 543/2002 Z. z., naviac, keď zákonodarca pri udelení výnimky vyžaduje preukázanie závažných škôd, čo predpokladá konkrétne skutkové okolnosti, kedy živočích spôsobuje závažné škody a reálne hrozí, že bude v spôsobovaní závažných škôd pokračovať a v preukazovaní situácii, keď kontakt človeka s jedincom skutočne vytvára reálnu situáciu, ktorá ohrozuje život a zdravie obyvateľov, resp. je reálny predpoklad tohto ohrozenia. Akékoľvek stretnutie medveďa v lese nie je možné, bez existencie ďalších konkrétnych skutkových okolností, považovať za situáciu, ktorá vyžaduje ochranu zdravia, bezpečnosti a udelenie výnimky podľa § 40 ods. 3 b/, c/ zákona č. 543/2002 Z. z.

69. Účelom zákona o ochrane prírody č. 543/2002 Z. z. je chrániť prírodu a chrániť aj jednotlivé živočíšne druhy. Preto v § 35 zákonodarca upravil status chráneného živočicha a v § 40 striktné vymedzil prísne podmienky výnimky z podmienok ochrany chránených živočíchov. Už z gramatického výrazu „výnimka“ treba vo vzťahu k povoleniu odstrelu chráneného živočicha medveďa hnedého - živej bytosti, nie veci, vychádzať ako udelenie niečoho výnimočného z pravidla, a to za prísnej aplikácie zákonných ustanovení, ktoré zákonodarca upravil. Udelenie výnimky na odstrel postupom podľa § 40 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. musí byť adresné, vychádzať z konkrétnych skutkových okolností, ktorými žiadateľ preukazuje podmienky pre udelenie výnimky. Riadne zistenie skutkového stavu a presné nezameniteľné vymedzenie skutkových okolností sú premisou pre aplikáciu uvedených zákonných ustanovení upravujúcich povolenie výnimky z podmienok ochrany chránených živočíchov. Len v takýmto postupom môžu správne orgány, v súlade so zákonom, posúdiť či sú splnené zákonné predpoklady výnimočnej skutkovej situácie na povolenie výnimky. Vydanie výnimky na odstrel medveďa je bezpochyby výnimočnou situáciou, a to nielen z dôvodu, že medveď je živá bytosť, nie vec, ale je predovšetkým zákonom chráneným živočíchom a bezpochyby predstavuje jednu zo zložiek nášho prírodného bohatstva.

70. Orgány verejnej moci (štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej správy a súkromné osoby) majú dbať o to, aby prirodzené teritórium pôsobenia medveďov sa každoročne nezmenšovalo. Je všeobecnej znalou skutočnosťou, že každoročne pribúdajú na území Slovenskej republiky „holiny“ v našich lesných porastoch, rozširuje sa priemyselná a iná výstavba v miestach, kde by udeľovanie povolenia na ich výstavbu v minulosti bolo nemysliteľné, zber lesných plodov sa stáva podnikaním a neslúži bežnej osobnej spotrebe, nezabezpečuje sa prirodzené kosenie a iné. Všetky tieto negatívne skutočnosti ako aj iné skutočnosti každoročne pokračujú, ba sa zintenzívňujú, v dôsledku čoho existujúce teritórium pre život medveďov a inej zveri, ktoré tu boli storočia, ak nie tisícročia, sa zmenšuje, nehovoriac o zásahoch obyvateľstva výstavbou a prevádzkovaním budov priamo v lesných porastoch, často aj v chránených územiach, obťažovanie zveri hlukom, výstavbou, prevádzkou dopravných prostriedkov, rozmachom turizmu a často aj bezohľadným ľudským správaním. Všetky tieto skutočnosti, aj iné, sú faktorom, ktoré narušajú prirodzený život nielen tohto chráneného živočicha

v jeho prirodzenom prostredí, v dôsledku čoho tento chránený živočích každoročne prichádza o rozsah svojho prirodzeného teritória a v tejto súvislosti aj rozsah jeho potravinových zdrojov, ktoré mu boli v minulosti k dispozícii. Odstrel medveďa je len posledným spôsobom riešenia situácie, keď zlyhávajú všetky ostatné vhodné a dostupné opatrenia, označovanie medveďov, umiestnenie do iných lokalít, monitorovanie ich pohybu a eliminovanie ich pohybu v problematických oblastiach pre človeka, chránené odpadky a ich umiestňovanie, neprikrmovanie v blízkosti ľudských obydlí a poľnohospodárskej pôdy, ochrana poľnohospodárskej pôdy a úrody elektrickými ohradníkmi a inými opatreniami, plašenie zveri ako aj výchova k zodpovednosti človeka, správanie sa k chránenému živočíchovi a prírode. Všetky tieto opatrenia, aj iné, by mali eliminovať riziko stretu človeka s medveďom a vznik závažných škôd na poľnohospodárskej pôde, úrodách a ovocných stromoch. Migračné územie medveďa je rozsiahle teritórium v rozsahu 40 000 - 50 000 hektárov, presahuje územia dvoch, ale aj viacerých štátov bežne, Slovenska - Poľska, Slovenska - Poľska - Ukrajiny, dokonca Slovenska - Poľska - Ukrajiny - Maďarska. Kontakt človeka s medveďom v jeho prirodzenom teritórii bol aj v minulosti, aj na území Slovenskej republiky.

71. Ak má byť cieľom realizácie výnimky ochrana majetku, zdravia a bezpečnosti ľudí, jej zrealizovanie na jedincovi (usmrtenie medveďa), vo vzťahu ku ktorému nie je zrejmé, či tento jedinec poškodzuje (ohrozuje) majetok, príp. ohrozuje ľudí, ich zdravie, bezpečnosť, takáto „ochrana“ je neučinná, formálna a v rozpore so zásadami logiky a ani nemôže priniesť očakávaný efekt „ochrany“, ibaže by zaúčinkoval efekt náhody, že sa skutočne odstreľí „problematický jedinec“. Na náhode však nie je možné „stavat“ kritériá povolenia výnimky z odstrelu medveďa. Odstrelom takéhoto dostatočne neidentifikovaného jedinca nemôže dôjsť k dosiahnutiu účelu, pre ktoré bola výnimka udelená, keď tzv. problémový jedinec medveďa môže aj naďalej pokračovať v spôsobovaní škôd a ohrozovaní bezpečnosti a zdravia ľudí a odstrel sa môže reálne vykonať aj na medveďovi, ktorý problematický nie je (čo pri takomto postupe nie je možné vylúčiť a opak nebol preukázaný ani v prejednávanej veci).

72. Neušlo pozornosti kasačného súdu, že odstrel medveďov bol reálne vykonaný 10. a 11.09.2016, a že došlo k odstrelu 4 ročnej medvedice a 8 ročného medveďa - samca v produktívnom veku. Prvostupňový správny orgán ani žalovaný nevyvrátili v argumentoch preskúmaného rozhodnutia hypotézu, že počet medveďov 136 v chránenom poľovnom revíre Poľana s rozlohou 20 659 hektárov a jeho širšom okolí, ku dňu najnovšieho sčítania pred vydaním napadnutého rozhodnutia (r. 2016), možno hodnotiť ako podmienky pre ich reguláciu, ktoré však, tak ako konštatoval kasačný súd, neumožňujú aplikovať dôvod pre udelenie výnimky upravený v § 40 ods. 3 písm. b/, c/ zákona č. 543/2002 Z. z. a že došlo k odstrelu problematického jedinca. Navyše, k žiadosti z 30.03.2016 o udelenie výnimky žiadateľ doložil podklady preukazujúce vznik škôd na hospodárskych zvieratách v roku 2015 (18.05.2015, 18.08.2015) a strety s medveďom hnedým v roku 2015 (15.03.2015, 28.10.2015). K udeleniu výnimky došlo v čase cca 7 mesiacov až 1 rok od vzniku škôd a stretnutí (rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu z 18.05.2016 a napadnuté rozhodnutie žalovaného z 14.07.2016). Správne orgány v preskúmanej veci nepreukázali príčinnú súvislosť medzi vznikom škôd v roku 2015, dôvodmi na povolenie výnimky v roku 2016 a reálnym odstrelom konkrétneho jedinca. Je nelogické a v rozpore so zdravým rozumom, aby dôvodom na odstrel medveďa, navyše neidentifikovaného problémového jedinca, boli škody, ktoré spôsobili medvede, v časovom horizonte skoro rok pred udelením výnimky na odstrel a viac ako rok pred samotným odstrelom. Táto premisa, ktorú správne orgány pri udeľovaní výnimky z ochrany aplikujú a aplikovali aj v prejednávanej veci, je účelová a nerieši ani nemôže riešiť situácie, keď povolenie výnimky na odstrel splní účel tým, že sa odstreľí konkrétny jedinec, ktorý preukázateľne spôsobuje intenzívne, opakované škody, ohrozuje zdravie, bezpečnosť ľudí a ich majetok a všetky reálne (nie formálne) možnosti na riešenie situácie, inak ako odstrelom medveďa, boli vykonané.

73. Správnymi orgánmi nebolo preukázané, že odstrel neadresného medveďa zabráni ďalšiemu páchaniu škôd na majetku a nebezpečným stretom, že boli vykonané dostatočné preventívne opatrenia zo strany poškodených osôb, ktoré by zabráňovali vzniku závažných škôd (dostatočne vysoké elektrické ohradníky, s dostatočným počtom vodičov). Tiež nebolo preukázané, že neexistuje uspokojivá alternatíva na riešenie situácie a že výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie

dotknutého druhu (transpozícia čl. 16 smernice Rady 92/43/EHS z 21.05.1992 v § 40 zákona č. 543/2002 Z. z.)

74. Z rozhodnutí žalovaného a prvostupňového správneho orgánu a ich podkladov nebolo preukázané naplnenie čl. 16 bod 1 smernice Rady 92/43/EHS zo dňa 21.05.1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, ktoré upravuje možnosť povolenia výnimky iba za predpokladu, že neexistuje uspokojivá alternatíva a výnimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu a v neposlednej miere správne orgány nepreukázali príčinnú súvislosť medzi škodami spôsobenými medveďom v roku 2015 a pôsobením konkrétnych odstrelených medveďov v roku 2016 a nepreukázali splnenie jednej zo zákonných podmienok pre povolenie výnimky, preukázanie závažnej škody. V tomto smere absentuje v rozhodnutí žalovaného a prvostupňového správneho orgánu akékoľvek odôvodnenie a existencia závažnej škody nevyplýva ani z podkladov rozhodnutí a obsahu celého administratívneho spisu.

75. Kasačný súd zdôrazňuje, že rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím nie je adresné. Vykonaným dokazovaním, tak ako vyplýva z obsahu administratívneho spisu, nemali správne orgány preukázané skutkové okolnosti, existenciu jedinca/jedincov, ktorí ohrozovali majetok obyvateľov a je reálne, že v tomto budú pokračovať. Nie je možné považovať škody na majetku v roku 2015 za bezprostrednú hrozbu škôd v súvislosti s vydaním povolenia na odstrel medveďa v roku 2016, keď z podkladov rozhodnutia žalovaného vyplýva, že vo veci poškodenej O. D. nebola jalovica chránená dostatočne vysokým elektrickým ohradníkom s dostatočným počtom vodičov (Záznam z miesta šetrenia škôd spôsobených šelmami z 18.05.2015), vo veci poškodeného Zvara sa ovce nachádzali v noci mimo košiara (Záznam z miesta šetrenia škôd spôsobených šelmami z 18.08.2015) a taktiež nebolo preukázané ohrozenie bezpečnosti lesníkov, ktorí pri výkone svojej činnosti v lese musia rátať aj s prítomnosťou veľkých šeliem a tomu prispôbiť svoje správanie a svoju výstroj. Bolo by zaujímavé porovnať každoročné škody spôsobené na úrode medveďmi a škody, ktoré vznikajú záplavami, suchom a inými živelnými udalosťami, navyše, v preskúmvanej veci nebol preukázaný vznik závažnej škody. Žalovaný v rozhodnutí zdôvodnil dôvody na odstrel jedinca na návnadisku - kukurici, jablkách. Zabezpečenie tohto odchytu medveďa však, podľa kasačného súdu, nezaručí, že sa odchyt bude týkať medveďa, ktorý spôsobil škodu v roku 2015, keď nebolo ani preukázané, že hrozilo v roku 2016 spôsobenie závažnej škody medveďom. Opätovne aj v tomto smere chýba adresnosť udelenej výnimky a chýbajú konkrétne skutkové okolnosti, ktoré preukazujú splnenie zákonných podmienok pre udelenie výnimky. Z rozhodnutia žalovaného nebolo preukázané podľa kasačného súdu, že boli splnené všetky zákonné podmienky na udelenie výnimky podľa § 40, naviac, keď výnimka bola udelená na odstrel neidentifikovateľného medveďa, teda nie medveďa, ktorý spôsobil závažnú škodu, resp. že hrozí, že spôsobí závažnú škodu, konkrétne spôsobil škodu na majetku, keď nebol preukázaný súvis škodových udalostí z roku 2015 z usmrtením konkrétneho jedinca na základe udelenej výnimky dňa 18.05.2016, a to aj vzhľadom na obrovské teritórium migrácie medveďov, keď usmrtený jedinec nemusel byť tým, ktorý spôsobil škody v roku 2015, keď naplnenie tejto zákonnej podmienky správny orgán, v dôvodoch napadnutého rozhodnutia, podkladoch administratívneho spisu nepreukázal, keď je všeobecne známou skutočnosťou, že je možné identifikovať jedinca medveďa stopami, pachovými zložkami, označiť ho, monitorovať ho obojkami, fotopascami, iným spôsobom zisťovať jeho migráciu a eliminovať, v dôsledku toho realizovať odchyt medveďa a jeho premiestnenie do inej lokality, ktorá je bezpečná pre ľudí a ich majetok.

76. Pokiaľ sa v našej Slovenskej republike bude každoročne zmenšovať prirodzené teritórium pre život medveďa, ktoré tu bolo odjakživa stáročia, a to stále intenzívnejším odlesňovaním, výstavbou, medveď bude vo svojom prirodzenom prostredí rušený hlukom, exhalátmi z výstavby, z prevádzky zariadení ako aj dôsledkami turizmu v chránených oblastiach, nekontrolovanému zberu lesných plodov, nielen pre osobnú spotrebu, neustálím zmenšovaním nerušeného prirodzeného teritória medveďa a tým aj zdrojov jeho potravy, bude sa čoraz viac stretávať človek s medveďom mimo jeho prirodzeného teritória. Kompetentní a každý človek žijúci v Slovenskej republike, mali by urobiť všetky efektívne opatrenia, ktoré by stret človeka s medveďom, mimo jeho prirodzeného teritória eliminovali na najvyššiu možnú mieru. Je potrebné predovšetkým riešiť príčiny a nielen dôsledky stretu, a to najhorším možným

spôsobom, odstrelom živej bytosti. Krajnému riešeniu, odstrelu živej bytosti, medveďa hnedého, je možné pristúpiť výnimočne a iba v prípade, ak skutočne v konkrétnej posudzovanej skutkovej situácii neexistuje uspokojujúca alternatíva pre vyriešenie problému tak ako to Slovenskej republike ukladajú zákony a úijná úprava.

77. Úvaha správnych orgánov vyjadrená v dôvodoch rozhodnutí musí zodpovedať zisteným skutkovým okolnostiam a musí mať oporu vo vykonanom dokazovaní, musí byť logickým vyústením riadneho hodnotenia skutkových zistení, ktoré naplňujú aplikáciu zákonných ustanovení, podľa ktorých správny orgán rozhodol. V posudzovanej veci zistené skutkové okolnosti nie je možné považovať za skutočnosť preukazujúce naplnenie zákonných ustanovení pre udelenie výnimky podľa § 40 ods. 3 b/, c/ v spojení s § 35 ods. 1 b/, e/ zákona č. 543/2002 Z. z.

78. Z uvedených dôvodov kasačný súd postupom podľa § 462 ods. 2 SSP dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy ako aj jeho prvostupňové rozhodnutie je nesúladne so zákonom, preto zmenil rozsudok krajského súdu, ktorý rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (dôvod kasačnej sťažnosti § 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a zrušil rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, keď neboli splnené zákonné podmienky pre udelenie výnimky, poukazujúc tiež na svoje skoršie rozhodnutia v obdobných veciach sp. zn. 6Sžk/12/2019 z 03.09.2019 a 6Sžk/5/2021 z 19.05.2021. Nakoľko výnimka bola realizovaná a nie je možné vec dať do pôvodného stavu, boli splnené zákonné podmienky len pre zrušenie správnych rozhodnutí.

79. Súčasne kasačný súd dáva do pozornosti rozhodnutie ESD C-674/17 zo dňa 10.10.2019 (bod 67 rozsudku kasačného súdu) a zdôrazňuje, že v ňom uvedené zásady (podmienky odstrelu vlka) je potrebné zo strany správnych orgánov aplikovať aj v konaní o udelenie výnimky na odstrel medveďa.

80. Žalobca mal v kasačnom konaní úspech, preto kasačný súd pri aplikácii § 467 ods. 1 a 2 SSP priznal úspešnému žalobcovi právo na úplnú náhradu kasačného konania ako aj trov konania pred Krajským súdom v Bratislave.

81. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.